

Tisková zpráva Hvězdárny v Úpici

ze dne 3. listopadu 2013

Úpická hvězdárna slaví výročí, zváni jste na přednášku a výstavu

Ve čtvrtek 7. listopadu 2013 slaví úpická hvězdárna 54 let od svého otevření. Pracovníci hvězdárny k této příležitosti připravili bohatý program pro širokou veřejnost, který čítá odhalení tematické fotografické výstavy, přednášku o významné osobnosti barona Artura Krause a za jasného počasí rovněž pozorování noční oblohy. Během akce si budou moci návštěvníci prohlédnout dalekohled, jehož historie sahá až k samotným kořenům novodobých lidových hvězdáren. Celá akce začíná v 18 hodin a je zdarma.

Večerní program začíná od 18 hodin úvodním slovem Pavla Suchana, místopředsedy České astronomické společnosti. Ten nás zavede do zákulisí fotografické výstavy „*Hvězdárny v Česku*“, kterou úpické hvězdárně zapůjčila Česká astronomická společnost. Autor výstavy Štěpán Kovář, někdejší předseda tohoto vědeckého sdružení, zachytil bezmála 5 desítek českých observatoří, které na našem území začaly vznikat již na konci 19. století. Česká republika je doslova světovým unikátem v hustotě lidových hvězdáren a jsme právem hrdi, že ta úpická se řadí mezi ty historicky velmi významné. A to nejen z hlediska tradice, ale rovněž pro několik unikátů, které se v ní nachází.

Následovat bude od 18:15 přednáška Petra Komárka, vedoucího pardubické hvězdárny, na téma „Baron Artur Kraus – nedoceněný Cimrman minulého století“. Významná osobnost barona Artura Krause (1854 – 1930) stála snad u všech výdobytků své doby a krom širokého rozsahu zájmu v kultuře, vědě a sportu byl Kraus i vášnivým astronomem. V roce 1912 založil první lidovou hvězdárnu v českých zemích, na dnešní Třídě Míru v Pardubicích, a o 5 let později se zasadil o vznik České astronomické společnosti. Hvězdárna v Úpici je s tímto pardubickým mecenášem spojena víc, než se může zdát. Proto si jej letos připomeneme. **Právě v kopuli úpické hvězdárny se pozorují nebeské objekty historickým dalekohledem z dávné Krausovy hvězdárny v Pardubicích.** To je však jen malý zlomek toho, co se o talentovaném baronovi na přednášce dozvíte. V tomto ohledu bude navíc příští rok ještě významnější – to uplyne plných 160 let od narození barona Artura Krause a shodou okolností půlkulatého výročí se dočká i Hvězdárna v Úpici.

Po přednášce bude následovat prohlídka hvězdárny a za jasného počasí pozorování oblohy až do 22. hodiny. V průběhu exkurze do kopule hvězdárny se Petr Komárek krátce zastaví i u historie Krausova dalekohledu, který hvězdárna nyní vlastní. Nebude-li na obloze rušit oblačnost, podíváme se dalekohledem zejména na objekty v Mléčné dráze a v pozdějších hodinách najdeme rovněž i planetu Jupiter.

Hvězdárna v Úpici byla slavnostně otevřena dne 8. listopadu 1959 v 10 hodin a 30 minut. Celá její historie se však začala psát o sedm let dříve v roce 1952, kdy začal pod vedením pana Vladimíra Mlejníka pracovat astronomický kroužek při ZK ROH Transporta Úpice. Svépomocí si upravili prostor a začali provádět první pozorování, ke kterým se zpočátku

scházeli jednou za 14 dní. Na konci roku 1953 si postavili pozorovatelnou s odsuvnou střechou, ta však byla silnou noční vichřicí 22. srpna 1954 rozmetána do širokého okolí. Tato událost urychlila rozhodnutí vybudovat stavbu větší a bytelnější. Konečně v roce 1955 byly započaty práce na stavbě a vznikla zděná budova s kopulí o průměru šest metrů. V současnosti se hvězdárna věnuje hned několika oborům astronomie. Vědecký program se soustředí zejména na Slunce, sluneční aktivitu a sluneční zatmění, dále pak na meteory a meteorické roje. Na pozemku hvězdárny je také meteorologická a seismická stanice pro detekci blízkých zemětřesení. Neposledně je ovšem hvězdárna zaměřena na popularizaci astronomie pro širokou veřejnost.

Program akce:

- **18:00** – Zahájení výstavy „Hvězdárny v Česku“ (úvodní slovo bude mít *Pavel Suchan*, místopředseda České astronomické společnosti)
- **18:15** – Přednáška „Baron Artur Kraus – nedoceněný Cimrman minulého století“ (*Petr Komárek*, vedoucí pardubické hvězdárny)
- **cca 19:30** – prohlídka Krausova dalekohledu v kopuli úpické hvězdárny (*Petr Komárek*, vedoucí pardubické hvězdárny; *Marcel Bělík*, ředitel Hvězdárny v Úpici)
- v případě jasného počasí pozorování objektů noční oblohy až do 22. hodiny

Akce proběhne za podpory České astronomické společnosti, Východočeské pobočky České astronomické společnosti a Hvězdárny barona Artura Krause DDM DELTA Pardubice.

Marcel Bělík

ředitel Hvězdárny v Úpici

Telefon: 603 545 589

Mail: belik@obsupice.cz

Tiskové zprávy vydává Hvězdárna v Úpici k mimořádným úkazům na obloze či událostem na hvězdárně. Pro další informace můžete kontaktovat **Marcela Bělíka** (ředitel hvězdárny v Úpici) či **Petra Horálka** (tiskový tajemník Hvězdárny v Úpici) na níže uvedených kontaktech.

Kontakty:

Marcel Bělík

Ředitel Hvězdárny v Úpici

Email: belik@obsupice.cz

GSM: +420 603 545 589

Petr Horálek

Tiskový tajemník Hvězdárny v Úpici

Email: horalek@astro.cz

GSM: + 420 603 477 646

Více informací naleznete též na internetové stránce www.obsupice.cz nebo na www.facebook.com/obsupice.